

19. Huoltovirasto

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Vuoden 1965 aikana kehittyi lakisääteinen sosiaaliturva monin tavoin. Huomattavimpia tapauksia oli kansaneläkelakiin tehty lisäys tukilisien maksamisesta v:n 1966 alusta lukien. Kertomusvuoden alussa laajeni myös avuttomuuslisään oikeutettujen piiri. Kansaneläkelaitos voi nykyisin antaa lainoja vanhusten huoltoa varten, mm. vanhusten asunto-olojen parantamiseen.

Huoltolautakunnan toiminnassa oli merkittävin muutos se, että lautakunta sai kertomusvuoden lopulla haltuunsa ensimmäiset vanhusten asuintalot.

Riistavuoren uudessa vanhainkodissa oli vanhusten asuntojen lisäksi hoivaosastoja ja vanhusten päiväkotia, joka oli myös uusi toimintamuoto.

Kaupunginvaltuusto päätti vuoden lopulla velvoittaa kaupunginhallituksen huolehtimaan siitä, että huoltolautakunnan hallintaan voidaan vuoden 1967 alusta lukien ryhtyä rakentamaan vanhusten asuntoloita, ainakin yksi vuotta kohden. Täten on ilmeistä, että vanhusten huolto tulee yhä keskeisemmäksi lautakunnan toiminnassa.

Taloudellisessa mielessä kertomusvuosi oli hieman parempi kuin edellinen vuosi, sillä työttömyys avuntarpeen pääsyyinä laski vähän ja oli 4.7 %. Yksinomaan kotiaavustusta saaneiden osalta ko. luku oli 8.0 %.

Huoltoaputapausten lukumäärä oli 20 083. Lasku edellisestä vuodesta oli n. 0.5 %. Huoltoavun kotiaavustustapauksia oli eniten maaliskuussa ja vähiten elokuussa.

Huoltoavun vaikutuspiiri, johon luetaan avustusta saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoi-neen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna 30 875 henkilöä eli 6.2 (ed. v. 6.4) % henkikirjoitetusta väes-töstä. Osa sai vain tilapäistä avustusta.

Huoltoapuna hoitoa saaneiden osuus kai-kista Koskelan sairaskodissa hoidetuista laski edelleen. Hoitovuorokausista oli heidän osuutensa 52.5 %, edellisenä vuonna vas-taava luku oli 61.6 %.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjinä huollettujen lukumäärä lisääntyi huomatta-vasti.

Sairausvakuutuslain seurauksena laski in-validihuoltoa saaneiden määrä varsin suu-resti. Toipilasrahatapausten määrä aleni voi-makkaasti, mutta vanhusten asumistukea saaneiden luku kasvoi.

Yleisen sosiaaliturvan lisääntyessä on so-siaalihuollon tehtävien painopiste siirty-mässä yhä enemmän auttamistoiminnan muille alueille, joista ovat esimerkkeinä pal-velutoiminta, sopeuttaminen, kuntouttami-nen, neuvonta, ohjaus ja kasvatus.

Sosiaalihuollon alalla oli kertomusvuoden aikana useita komiteoita, joista mainittakoon sosiaalihuollon organisaatiokomitea, vanhainkotikomitea, avohoitokomitea, vanhusten kesävirkestyskomitea sekä hoitolaitosten suunnittelutoimikunta. Tutkimustoimintaan ja suunnitteluun kiinnitettiin muutenkin entistä enemmän huomiota.

Huoltotoimen bruttomenot Kansaneläkelaitokselle suoritettuja tukiosakustannuksia lukuun ottamatta nousivat edellisestä vuodesta n. 6.7 mmk ja olivat ne kertomusvuonna 52.8 mmk. Nettomenot olivat 39.9

mmk eli n. 5.2 mmk suuremmat kuin edellisenä vuonna. Kansaneläkelaitokselle suoritettut tukiosakustannukset olivat 9.6 mmk.

Huoltoviraston keskustoimisto, rekisteritoimisto, asiamiesosasto, kassa- ja tilosasto, 2., 6. ja 7. huoltotoimisto, PAVI-huoltotoimisto sekä kodinhoitotoimisto muuttivat huhti-toukokuussa vastavalmistuneeseen Kallion virastotaloon, missä virastolla on huomattavasti entistä paremmat toimintamahdollisuudet. Kassa- ja tilosasto siirtyi vuoden päättyessä rahatoimiston alaisuuteen.

Huoltovirasto

Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

1. Huoltoavunsaajat

	Luku	%
Yksinäiset miehet ilman lapsia	6 508	32.4
» » lapsia huollettavana ...	52	0.3
» naiset ilman lapsia	8 570	42.7
» » lapsia huollettavana ...	1 674	8.3
Avioparit ilman lapsia	1 441	7.2
» lapsia huollet tavana	1 838	9.1
Yhteensä	20 083	100.0

Kertomusvuonna sai huoltoapua eo. määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perheitä.

Niiden perheiden luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 3 564; nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli											Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yksinäiset miehet	28	13	5	2	4	—	—	—	—	—	—	52
Naimattomat naiset	342	32	8	1	—	—	—	1	—	—	—	384
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat)	548	438	184	83	27	7	3	—	—	—	—	1 290
Avioparit	565	547	382	177	96	40	21	5	3	1	1	1 838
Yhteensä	1 483	1 030	579	263	127	47	24	6	3	1	1	3 564

19. Huoltovirasto

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 7 513. Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaan luettuina oli 30 875, mikä osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskväkiluvusta se oli 6.2 %. Lisäksi oli lastensuojelulautakunnan huostassa huoltoavustusta saaneiden perheiden lapsia yhteensä 724.

Avuntarpeen syy. Pääsyyistä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invaliditeetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 59.8 %. Vanhuus esiintyi siinä 15.3 %-lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 10.3 %-lla ja työttömyys 4.7 %-lla.

Kymmenvuotiskautena 1956—1965 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina seuraava:

Avuntarpeen syy	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Vanhuus	18.5	14.6	11.7	13.4	12.5	16.6	13.3	14.1	14.3	15.3
Mielisairaus ja vajaamielisyys	18.9	20.1	13.1	12.9	13.0	14.2	14.0	12.7	12.3	11.9
Muu sairaus	44.3	41.6	38.0	40.7	47.3	46.5	51.3	47.4	46.9	47.1
Synnytys	0.9	0.7	0.8	0.8	0.9	0.8	0.9	0.8	0.9	0.8
Invaliditeetti	0.8	1.3	0.8	1.0	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
Perhesuhteet	2.0	3.3	2.5	2.5	2.5	2.6	2.8	2.4	2.4	2.5
Epäsosiaalinen elämäntapa ...	6.4	7.1	7.0	7.8	9.1	10.1	9.9	9.1	10.4	10.3
Työttömyys	3.4	7.8	22.2	16.1	8.1	2.9	1.5	6.7	5.4	4.7
Muu syy	4.8	3.5	3.9	4.8	5.7	5.5	5.5	6.0	6.6	6.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Hallitsevina avuntarpeen syinä kaikissa ikäryhmissä 16—19-vuotiaita ja 65 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta oli sairaus ja mielisairaus, vaikkakin niiden suhteellinen osuus iän mukana kasvoi. 70 vuotta täyttä-

neillä oli pääasiallisena syynä vanhuudesta johtuvat seikat.

Seuraavasta ilmenee avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina eri ikäryhmissä:

Avuntarpeen syy	16—19 v	20—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60—64 v	65 v —
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	49.8
Mielisairaus ja vajaamielisyys	5.5	10.6	12.7	16.3	15.3	13.3	7.7
Muu sairaus	22.2	29.6	35.2	48.2	64.9	76.9	41.4
Synnytys	5.2	4.9	0.6	0.1	(0.03)	—	—
Invaliditeetti	0.9	0.8	1.5	1.6	0.9	0.5	0.2
Perhesuhteet	4.2	8.3	5.8	3.2	0.9	0.3	(0.06)
Epäsosiaalinen elämäntapa	5.7	23.1	27.6	15.6	6.7	2.5	(0.06)
Työttömyys	7.8	7.3	7.1	8.0	6.3	3.2	0.2
Muu syy	48.5	15.4	9.5	7.0	4.5	3.3	0.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muoto	miehiä	Päämiehiä	
		naisia	yhteensä
Yksinomaan laitoshoido	1 478	3 142	4 620
» kotiaavustus	6199	4 931	11 130
Laitoshoidon lisäksi ko- tiavustusta	2 162	2 171	4 333
Yhteensä	9 839	10 244	20 083

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittyyvät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) oheisesti:

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti.

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	281	2.9	296	2.9	577	2.9
20—29	1 220	12.4	831	8.1	2 051	10.2
30—39	1 946	19.8	962	9.4	2 908	14.5
40—49	1 873	19.0	1 067	10.4	2 940	14.6
50—59	2 136	21.7	1 525	14.9	3 661	18.2
60—64	886	9.0	887	8.7	1 773	8.8
65—69	609	6.2	1 099	10.7	1 708	8.5
70—79	658	6.7	2 287	22.3	2 945	14.7
80—	230	2.3	1 290	12.6	1 520	7.6
Yhteensä	9 839	100.0	10 244	100.0	20 083	100.0

Kansaneläkkeen tukiosaa saivat huoltoavunsaajat seuraavasti:

yksinäiset miehet	2 342
naimattomat naiset	2 900
muut yksinäiset naiset	3 754
avioparit:	
vain päämies	338
» puoliso	82
molemmat	452
Yhteensä	9 868

Kansaneläkkeen tukiosaa saaneita päämiehiä oli siten 9 786 ja tukiosaa saaneita huollettavia yhteensä 10 320.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään tarkemmin selkoa laitoshoidosta saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omista laitoksissa olleista erikseen.

2. Laitoshoido ja vanhusten asuintalot

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 8 104 päämiestä ja 1 138 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 9 242 (ed. v. 9 760) henkilöä.

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli

1 580 661 (1 606 489), joten henkilöä kohden tuli keskim. 171.0 (164.6) hoitopäivää.

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidot ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken (ns. itsemaksavat ja yksityispaikoilla olleet eivät sisälly näihin lukuihin).

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1965

(huoltoaputapausten osalta)

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheen- jäseniä	Kaik- kiaan	Kaik- kiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	2 983	5 121	8 104	1 138	9 242	1 580 661	171.0
Kaupungin omat laitokset	2 397	3 846	6 243	736	6 979	1 234 375	176.9
<i>Huoltolautakunnan alaiset</i>	<i>631</i>	<i>1 821</i>	<i>2 452</i>	<i>86</i>	<i>2 538</i>	<i>618 134</i>	<i>243.6</i>
Koskelan sairaskoti	329	877	1 206	63	1 269	211 270	166.5
Kustaankartanon vanhain- koti	147	817	964	20	984	285 292	289.9
Roihuvuoren vanhainkoti ...	75	212	287	4	291	78 891	271.1
Kulosaaren, Torpan ja Hirvi- haaran vanhainkodit	84	62	146	1	147	38 226	260.0
Tervalammen työlaitos	53	—	53	—	53	4 455	84.1
<i>Sairaalat</i>	<i>943</i>	<i>882</i>	<i>1 825</i>	<i>551</i>	<i>2 376</i>	<i>78 133</i>	<i>32.9</i>
Marian sairaala	325	233	558	41	599	15 849	26.5
Kivelän sairaala	276	344	620	78	698	22 268	31.9
Malmin sairaala	116	139	255	26	281	6 855	24.4
Auroran sairaala	117	120	237	391	628	14 849	23.6
Laakson sairaala	151	132	283	24	307	12 100	39.4
Toipumiskodit	153	25	178	6	184	6 212	33.8
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sai- vaiden huoltolaitokset</i>	<i>942</i>	<i>1 251</i>	<i>2 193</i>	<i>107</i>	<i>2 300</i>	<i>538 108</i>	<i>234.0</i>
Nikkilän sairaala	501	876	1 377	49	1 426	426 371	299.0
Hesperian sairaala	439	353	792	63	855	56 610	66.2
Piritan sairaala	—	53	53	1	54	19 188	355.3
Röykän sairaala	63	48	111	—	111	32 354	291.5
Psykiatriset huoltolaitokset Hesperian sairaalan Haagan osasto	2	1	3	—	3	74	24.7
Muiden omistamat laitokset ...	849	1 698	2 547	453	3 000	346 286	115.4
<i>Vanhain- ja turvakodit</i>	<i>60</i>	<i>445</i>	<i>505</i>	<i>12</i>	<i>517</i>	<i>121 551</i>	<i>235.1</i>
Vanhainkodit	24	294	318	6	324	95 933	296.1
Lepokodit	29	42	71	2	73	8 988	123.1
Erilaiset invalidikodit	4	7	11	—	11	2 450	222.7
Ensi-Koti	—	53	53	2	55	3 860	70.2
Sophie Mannerheim-koti ...	—	17	17	1	18	1 327	73.7
Pelastusarmeijan äitikoti ...	—	9	9	1	10	587	58.7
Pippingsköldin äitikoti	—	1	1	—	1	31	31.0
Emmauskoti	—	23	23	—	23	8 102	352.3
Sekalaiset turvakodit ym....	1	2	3	—	3	273	91.0
<i>Työkodit ja siirtolat</i>	<i>14</i>	<i>4</i>	<i>18</i>	<i>1</i>	<i>19</i>	<i>978</i>	<i>51.5</i>
Uudenmaan työlaitos	14	4	18	1	19	978	51.5
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	<i>701</i>	<i>1 194</i>	<i>1 895</i>	<i>432</i>	<i>2 327</i>	<i>171 121</i>	<i>73.5</i>
Yleiset ja yksityiset sairaalat	522	709	1 231	397	1 628	40 000	24.6
Työterveyslaitos	5	5	10	2	12	423	35.3
Tuberkuloosiparantolat	9	7	16	—	16	2 375	148.4
Invalidisairaalat ja hoitolat	20	10	30	4	34	1 289	37.9
Sairaskodit	104	429	533	23	556	116 659	209.8
Sekalaiset hoitolat ja parantolat	56	66	122	9	131	10 375	79.2
<i>Mielisairaalat ym.</i>	<i>98</i>	<i>134</i>	<i>232</i>	<i>13</i>	<i>245</i>	<i>52 636</i>	<i>214.8</i>
Kellokosken sairaala	25	50	75	2	77	26 133	339.4
Muut mielisairaalat (paitsi H:gin omat)	73	84	157	11	168	26 503	157.8

Huom. Saman laitoksen kohdalla esiintyy jokainen laitoshoidokki vain kerran hoidokkien luvussa, oli hän ollut ko. laitoksessa hoidettavana kalenterivuoden aikana yhden tai useamman kerran. Samoin esiintyy kukin laitoshoidokki ao. laitosryhmän (kursiivi) hoidokkien luvussa niinikään vain kerran. Tämän vuoksi hoidokkien luvut eivät täsmää yhteenlaskien, mutta hoitopäivien luvut sensijaan luonnollisesti täsmäävät.

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 78.1 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 39.1 % huoltolautakunnan alaisen laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoidoissa oli 37.4 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon, Roihuvuoren, Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa ja Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 631 miestä ja 1 907 naista eli yhteensä 2 538 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 59 henkilön vähennystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

K o s k e l a n s a i r a s k o t i

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisemaan kertomukseen terveyden- ja sairaanhoidosta sisältyy myös Koskelan sairaskodin lähinnä lääketieteellistä puolta käsiteltävä osa. Tämän vuoksi on seuraavassa rajoitettu lähinnä muihin tietoihin.

Huollettavat ja hoitopäivät. Sairaskodissa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 5 029 tapausta, joista miehiä 1 289 ja naisia 3 740. Näistä oli osa vuoden aikana hoidossa useamman kuin yhden kerran. Hoidettujen henkilöiden määrä oli 4 414. He jakaantuivat huoltoaputapauksiin ja muihin hoidettuihin seuraavasti:

	miehiä	naisia	yhteensä
Huoltoaputapaukset	329	940	1 269
Itsemaksavat (huoltoapula- lain 22 §)	734	2 230	2 964
Ylilääkärin ja apul.yli- lääkärin yksityispaikoilla olleet	47	134	181
Yhteensä	1 110	3 304	4 414

Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa ns. itsemaksavina tai lääkäreiden yksityispaikoilla hoidettuja henkilöitä ei ole tämän toimintakertomuksen yleisissä, huolto saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin.

Hoitopäivien mukaan oli jako seuraava:

Koskelan sairaskodissa hoidetut	H o i t o p ä i v i ä	
	kaikkiaan	keskim. hoidettua kohden
Huoltoaputapaukset	211 270	166.5
Itsemaksavat	185 631	62.6
Ylilääk:n ja apul.ylilääk:n yksityispaikoilla olleet	5 184	28.6
Yhteensä	402 085	91.1

Hoitopäivistä tuli huoltoaputapausten osalle 52.5 (61.6) % ja muiden tapausten osalle 47.5 %.

Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 1 059 henkilöä ja v:een 1966 jäi 1 098 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei ole luettu hoidokkilukuihin.

Päivähoito-osasto. Sairaskodissa toimi kertomusvuonna edelleen ns. päivähoito-osasto, johon otettiin tutkimuksiin ja hoitoon huoltoapua tai kansaneläkkeen tukiosaa saavia vanhuksia tahi vanhuksia, jotka sanotun hoidon osalta oli katsottava huoltoapuun oikeutetuiksi. Päivittäisen kuljetuksen suorittivat laitoksen autot.

Kertomusvuoden aikana oli päivähoidossa

19. Huoltovirasto

286 henkilöä, jotka kävivät yht. 5 070 kertaa päivähoido-osastossa. Vuoden aikana otettiin hoitoon 261 henkilöä, joista 118 henkilöä suoritti käyntinsä sairaanhoidollisista syistä, 72 sosiaalisista syistä ja 71 molemmista mainituista syistä. Päivähoidossa olleiden hoidosta mainittakoon seuraavaa: fysikaalista hoitoa annettiin 1 044 kertaa, toimintaterapiakäyntejä oli 1 583, poliklinikkakäyntejä 701, röntgentutkimuksia ja hoitoja 313, laboratoriotutkimuksia 255.

Päivähoido-osastossa hoidetut saivat aterian ja kahvia, lisäksi useat kävivät kylvyssä tai saunassa.

Päivähoido-osastossa hoidettuja henkilöitä ei ole sisällytetty muihin tässä toimintakertomuksessa mainittuihin tilastollisiin selvityksiin, ellei ao. henkilö ole saanut kotiavustusta tai laitoshoidoa päivähoidon lisäksi.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 15 451 641 mk.

Tulot	mk
Poliklinikkatulot	38 751
Ateriamaksut	275 365
Luontoisedut	13 070
Vuokrat	292 918
Muut tulot	140 081
	<hr/>
Yhteensä	760 185

Vuodeosastojen potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 38.30 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioonotettuina ilman hoitomaksutuloja vastaavasti 36.41 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 2.26 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Poliklinikka. Poliklinikan toiminta kohdistui lähinnä sairaskodin ulkopuolella oleviin potilaisiin. Käyntien lukumäärä oli yhteensä 30 658. Lääkärit suorittivat 147 kotikäyntiä.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Sielunhoitotyö sairaskodissa oli edelleen sairaalapastorin, rov. Lauri Solinin ja maist. Eila Korhosen tehtävänä. Lisäksi avusti maist. Korhosta teol.yliopp. Helmi Leppänen. Heidän toimestaan pidettiin jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä keskusradion välityksellä ja osastoilla, myöskin järjestettiin ehtoollisjumalanpalveluksia, raamattupiirejä, kerhoja ryhmäterapiatilaisuuksia ym. Pääpaino pantiin kuitenkin henkilökohtaiseen sielunhoitotyöhön. Sairaskodin kirkossa piti jumalanpalveluksen kerran viikossa Käpylän seurakunta. Usean seurakunnan kirkkokuorot, monet uskonnolliset yhteisöt, seurat ja lauluryhmät osallistuivat ohjelmillaan sielunhoitotyöhön. Toukokuussa pidettiin kirkossa ortodoksinen sielumessu.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. sairaalakirjaston avulla. Kirjoja lainattiin kirjastosta 15 478 kertaa.

Televisio-ohjelmia voitiin jo joillakin vuodeosastoilla seurata ja kanttiini toimi entiseen tapaan. Elokuvaesityksiä oli kertomusvuonna 18 kertaa.

Koskelan sairaskodin huollettaville järjestettiin useita retkiä mm. Luukin kartanoon ja Kauppatorille. Linnanmäen huvipuistossa vietti vanhusten päivää 23 vanhusta.

Työtoiminta. Koskelan sairaskodissa työskenteli 30 työtupien huollettavaa kaikkiaan 3 891 työpäivää eli kunakin arkipäivänä keskim. 13 huollettavaa.

Askarteluosaston työterapiaan osallistui n. 196 potilasta kuukausittain. Kuntouttamisosastoilta kävi n. 20 potilasta ja muilta osastoilta keskim. 12 potilasta päivittäin. Näitä käyntejä kertyi vuoden aikana yht. 10 705. Askarteluohjaajien käyntejä vuodeosastoilla oli 1 128.

Fysikaalisen kuntouttamisosaston harjoituskeittiössä suoritettiin päivittäisten toimintojen harjoittelua pienissä ryhmissä kaikkiaan 259 kertaa.

Askartelu- ja kuntouttamistöinä valmistettiin erilaisia kudontatöitä (pyyheliinoja,

rohdinpöytäliinoja, ryijyjä, mattoja, tyynejä ja pienoiskangaspuissa kaistoina valmistettuja lepopeitteitä) sekä virkkaus- ja neuletoita. Laitoksen omaan käyttöön tehtiin harjapussuja ja pesukintaita. Askartelutöiden myynti oli 15 732 mk.

K u s t a a n k a r t a n o n
v a n h a i n k o t i

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 160 miestä ja 861 naista eli yht. 1 021 henkilöä. Heistä oli huoltoaputapauksia 984. Vanhainkodin sairaosastolla oli 31 potilasta apulaisylilääkärin yksityispaikalla ja 6 potilasta oli hoidossa ns. itsemaksavana.

Huoltopäiviä oli huoltoaputapausten osalta koko vuonna 285 292 eli 289.9 päivää keskimäärin huollettavaa kohden. Muiden henkilöiden hoitopäiviä oli yht. 1 454.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 5 126 684 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	74 695
Luontoisedut	2 945
Vuokrat	107 579
Muut tulot	77 562
Yhteensä	262 781

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 17.88 mk. Jos vähennetään edellä mainitut tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi ilman hoitomaksutuloja 16.96 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta ovat henkilöä ja päivää kohden 1.78 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat voimiensa mukaan erilaisia taloustehtäviä, korjaustöitä, saunojen lämmitystä, yövartioinnin sekä sanomalehtien ja huollettavien oman postin jakelun

ym. Askartelutöinä suoritettiin tekstiili-, olki-, tuohi-, kerni-, muovi-, metalli- ja puutoita, röntgenkoteloiden valmistusta, kirjansidontaa, vaatteiden kunnostusta ym. Valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6. 12. Lisäksi tuotteiden markkinointia varten toimi askartelukeskukseen myymälä. Mainittakoon, että ryijyjä ja taideompelutöitä myytiin myöskin ulkomaille. Kokonaisynti oli 31 893 mk.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 147 laitos-sairaalapaikalla oli kertomusvuonna 764 potilasta. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 8 938. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 31 177, lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 2 532 näytettä. Fysiikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 9 973 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 938. Ekg-tutkimuksia oli 956. Kuolemantapauksia oli yhteensä 117.

Kustaankartanon laitossairaalan toimintaa on selostettu tarkemmin Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisemassa terveyden- ja sairaanhoitoa koskevassa julkaisussa.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Juhlassalissa pidettiin suomenkielisiä jumalanpalveluksia 50 ja ruotsinkielisiä 9. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoilla ja eri yhteisöt kävivät laitoksessa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 11 025 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yht. 371 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen ja yksityisten järjestämät ohjelmalliset vierailut, askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 37 elokuvanäytöstä, 7 televisiota, keskusradio, kerhotoiminta jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko»-niminen lehti ilmestyi 6 numerona. Ylipormestari Lauri Aho puhui jouluaaton juhlassa.

Kustaankartanon vanhusten Kartanokerho järjesti ohjelmallisia illanviettoja talvikaudella 19 kertaa.

19. Huoltovirasto

Perinteellinen laivamatka tehtiin tällä kertaa m/s Terhillä ja m/s Kingillä 18. 7. Helsingin itäsaaristoon. Helsingin ruotsalainen Lions Club järjesti ruotsia puhuville vanhukseille autoajelun. Linnanmäen huvipuistossa vieraili vanhusten päivänä 108 vanhusta.

Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen

Roihuvuoren vanhainkoti on hoivatyyppinen laitos. Sen alaisena toimivat Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodit.

Huollettavat. Roihuvuoren, Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 438 henkilöä, josta 159 miestä ja 279 naista. Hoitopäiviä oli 117 117 eli keskim. 267.4 päivää huollettavaa kohti. Hoitovuorokausista tuli Roihuvuoren vanhainkodin osalle 78 891 vrk.

Menot ja tulot. Roihuvuoren vanhainkodin ja sen alaisten laitosten menot ja tulot jakaantuivat seuraavasti:

Vanhainkoti	Menot mk	Tulot mk
Roihuvuoren	2 469 451	134 609
Hirvihaaran	205 017	10 463
Kulosaaren	92 085	2 589
Torpan	99 950	2 706
	<hr/>	
Yhteensä	2 866 503	150 367

Tulot koostuivat seuraavista eristä:

	mk
Ateriamaksut	54 624
Luontoisedut	8 105
Vuokrat	55 440
Muut tulot	32 198
	<hr/>
Yhteensä	150 367

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus huollettua ja vuorokautta kohden oli Roihuvuoren vanhainko-

dissa 31.30 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioonotettuina ilman hoitomaksutuloja 29.59 mk. Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkotien osalta olivat vastaavat luvut keskimäärin 10.39 mk ja 9.97 mk.

Kustannukset huollettavien ja henkilökuntien ruokailusta olivat keskimäärin henkilöä ja päivää kohden 2.26 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Roihuvuoren, Kulosaaren ja Torpan vanhainkotien lääkärinä toimi koko kertomusvuoden Roihuvuoren vanhainkodin apul.ylilääk. Tuomo Kauppinen. Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa lääkäri kävi kolmen viikon välein ja tarvittaessa useammin.

Hirvihaaran vanhainkodin lääkärinä toimi edelleenkin Kellokosken sairaalan ylilääk. Paavali Alivirta, joka kävi laitoksessa 25 kertaa. Apul.ylilääk. Kauppinen kävi vanhainkodissa tarkastuskäynnillä kerran.

Roihuvuoren vanhainkodin poliklinikakäyntien lukumäärä oli kertomusvuonna yht. 473. Laboratoriotutkimusten lukumäärä oli 8 763. Lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 524 näytettä. Fysioterapiahoidtoa annettiin 5 058 kertaa. Ekg-tutkimuksia oli 153. Vuoden kuluessa oli eri laitoksissa 464 ryhmävoimistelutilaisuutta, joihin osallistui yht. 4 260 potilasta.

Roihuvuoren ja pienten vanhainkotien potilaita lähetettiin tarpeen mukaan Koskelan sairaskodin ym. poliklinikoille ja toimenpideosastoille hoitoa ja tutkimuksia varten. Kuolemantapauksia oli yht. 46.

Sielunhoitotyö ja muu henkinen huolto. Roihuvuoren vanhainkodin sielunhoitotyöstä huolehtivat rov. Eino Alitalo ja past. Arno Lausio. Hartaustilaisuuksia osastoilla pidettiin 205 kertaa (näistä 14 ehtoollistilaisuutta) ja keskusradion välityksellä 24 kertaa. Lisäksi oli eri seurakuntien ja uskonnollisten yhdistysten edustajien järjestämiä tilaisuuksia. Ruotsinkielisiä hartaustilaisuuksia oli 25.

Pienten vanhainkotien sielunhoitotyöstä huolehti Kustaankartanon vanhainkodin pappi, filtri Paavo Päivänsalo. Hartaustilaisuuksia pidettiin kussakin laitoksessa kerran kuukaudessa. Paikalliset seurakunnat järjestivät myös hartaushetkiä Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa.

Roihuvuoren vanhainkodin kirjastosta lainattiin 7 780 teosta. Hirvihaaran vanhainkodissa oli oma kirjasto, jossa oli n. 300 kirjaa. Lisäksi sinne järjestettiin Koskelasta käsin pieni laitoskirjaston käsivarasto, joka silloin tällöin vaihdettiin. Kulosaaren ja Torpan vanhainkotien huollettavat käyttivät myös kaupunginkirjaston sivukirjastoja.

Viihdytystoiminta. Roihuvuoren vanhainkodin kanttiimia hoiti edelleen sairaalapalvelu. Useita viihdytystilaisuuksia oli kaikissa laitoksissa. Niitä järjestivät eri seurakunnat ja yhteisöt. Huollettaville järjestettiin useita autoretkeä mm. Porvooseen ja Nurmijärvelle sekä 19:lle Roihuvuoren vanhainkodin pyörätuolipotilaalle retki Kolmirannan Invaliidien Ammattioppilaitokseen. Linnanmäellä oli vanhusten päivää viettämässä 46 vanhusta. Roihuvuoren vanhainkodissa alkoi Kultaisen iän kerhon toiminta 22.9.

Kustaankartanon vanhainkodissa järjestettyihin elokuvaesityksiin kuljetettiin huollettavia Roihuvuoren, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeista.

Roihuvuoren vanhainkodin kaikilla osastoilla samoin kuin pienissä vanhainkodeissa oli televisiovastaanottimet.

Päivä- ja aikakauslehtiä tilattiin yht. 104 vuosikertaa.

Huollettavien työ ja askartelu. Askartelutoimintaan osallistui kertomusvuonna 260 huollettavaa. Askartelutuotteiden myynti nousi 34 848 mk:aan.

Vanhainkotien huollettavat osallistuivat erilaisiin talous- ym. töihin, joista heille maksettiin utteruusrahaa.

Hirvihaaran vanhainkodissa oli puutarha, sikala ja kanala, joiden tuotteiden arvo nousi kertomusvuonna 4 373 mk:aan.

Riistavuoren vanhainkoti

Riistavuoren vanhainkoti sijaitsee Etelä-Haagassa, os. Isonnevantie 28. Se rakennettiin kaupungin rakennusviraston talorakennusosaston toimesta ja luovutettiin huoltolautakunnan hallintaan 14.12.

Vanhainkodissa on kolme hoivaosastoa, joissa on yht. 114 hoitopaikkaa, päivähoito-osasto, jossa on 40 paikkaa, ja 137 yksiotä käsittävä vanhusten asuintalo. Vanhusten asunnoissa on keittokomero jääkaappeineen sekä oma WC.

Vanhainkodin ja vanhusten asuintalon tilavuus on 39 350 m³, huoneistoala on 10 075 m². Kokonaiskustannukset olivat n. 7.7 mmk eli 195 mk/m³. Kustannukset hoivaosastopaikkaa tai asuntoa kohden olivat 30 677 mk, päiväosastopaikat mukaanluettuina tuli kustannukseksi paikkaa kohti 26 460 mk.

Vanhainkodin välittömässä läheisyydessä on henkilökunnan asuinrakennus, jossa on 45 asuntoa. Rakennuksen tilavuus on 7 300 m³ ja sen kokonaiskustannukset olivat n. 1.4 mmk eli 191 mk/m³.

Vanhainkodin toiminta alkoi vanhusten asuintalon osalta ensimmäisten muuttaessa taloon 18.12. Hoivaosastojen ja päiväkodin toiminta alkoi vasta v:n 1966 puolella.

Vanhusten asunnot on tarkoitettu kiireellisessä asunnon tarpeessa olevia yleensä 65 v täyttäneitä helsinkiläisiä vanhuksia varten. Asunnon saajien on huolehdittava itsestään, taludestaan ja muista jokapäiväisistä askareistaan, mutta tarvittaessa järjestetään heille maksutta jossakin määrin siivous- ja kylvetysapua, minkä lisäksi he voivat kiireellisissä tapauksissa saada lääkkeitä. Asunnot jaetaan ensi sijassa vanhuksille, jotka 21 v täytettyään on ilmoitettu 10 vuotena Helsingissä tai siihen liitettyllä alueella asuviksi ja jotka ovat asuneet Helsingissä vakinaisesti viimeiset 5 vuotta.

Vanhuksien asuintalossa asuvien vuokra on 85 mk/kk yksin asuvalta ja 100 mk/kk, jos yksiossaa asuu kaksi henkilöä yhdessä.

Huoltolautakunnan päätöksen mukaan päiväkotitoimi toimii arkisin. Päiväkotihoidosta ei peritä korvausta.

Päiväkodin hoidettavat saavat yhden aterian ja kahvitarjoilun päivässä, tilaisuuden kylpemiseen ja/tai saunassa käyntiin; he saavat myös osallistua askartelu- ja viihdytystoimintaan ja mahdollisuuksien mukaan heille annetaan kodin lääkärin tarpeelliseksi katsomaa fysikaalista ja muuta kuntouttamishoitoa huoltolaitosten johtokunnan tarkemmin määräämällä tavalla. Päiväkodin tiloista mainittakoon, että päiväkotitoimi käyttää laitoksen ensimmäisessä kerroksessa olevia koko vanhainkodille tarkoitettuja yhteisiä oleskelutiloja, ruokasalia, askartelu- ja kuntouttamistiloja. Lisäksi sen käytössä on oleskeluhuone, tupakkahuone, osastonhoitajan toimistohuone, kaksi varastohuonetta, vaate-tila pesuhuoneineen ja kolme huonetta (yht. 16 vuodetta) päivälepoa varten.

Vanhainkodin menot olivat kertomusvuonna 187 384 mk, tuloja ei ollut.

Myllypuron vanhusten asuintalo

Kertomusvuoden aikana saatiin huoltolautakunnan hallintaan ensimmäinen vanhusten asuintalo, joka sijaitsee Myllypurossa, Myllypadontie 6:ssa. Se luovutettiin huoltolautakunnan hallintaan 30.11.

Talossa on 136 yksiötä, joiden pinta-ala on 20.0—23 m² ja 4 kaksiota. Rakennuksen tilavuus on 16 950 m³ ja kokonaispinta-ala 4 569.5 m². Kokonaiskustannukset olivat n. 2.8 mmk eli 156 mk/m³. Vanhusten asuntoyksiötä kohden tuli kustannuksia 20 000 mk.

Vanhusten asunnoissa on keittokomero jääkaappineen sekä oma WC.

Myllypuron asuintalon toiminta alkoi kertomusvuonna 10.12. Vuoden vaihteessa asui laitoksessa 135 henkeä, 24 miestä ja 111 naista. 25.3.1963 huoltolautakunta oli päättänyt, että uudet vanhusten asuintalot alistetaan huoltolaitosten johtokunnan hallin-

taan sekä että asukkaiden ottamisesta vanhusten asuntoloihin päättää laitoshuoltotoimiston esityksestä huoltolautakunnan laitoshuoltojaosto.

Asuintalossa ei järjestetä varsinaista lääkärin- ja sairaanhoitoa, mutta annetaan apua niiden saamiseksi ja jaetaan ensiapulääkkeitä yms. Muussa suhteessa viitataan Riistavuoren vanhainkodin yhteydessä mainittuihin vanhusten asuntoja koskeviin mainintoihin.

Työtupien askarruttajat ohjaavat askartelutoimintaa asuintalon tiloissa. Asuintalon hoitaja avustaa tässä yms. viihdytystoiminnassa.

Myllypuron asuintalon toiminnalliset yksityiskohdat saatiin vähitellen käyntiin vasta kertomusvuoden päättymisen jälkeen.

Kertomusvuoden menot olivat 17 857 mk ja tulot 400 mk.

Tervalammentylaitos

Huollettavat. Laitoksen kirjoissa oli yht. 884 miestä, mutta heistä oli osa lomalla, vankilassa, karkumatkalla tai sairaalassa.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 53 henkilöä. Kirjoissa olevien määrä vuoden päättyessä oli 115.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain nojalla oli kirjoissa vuoden aikana huoltolaosastossa 224 miestä. Kirjoissa olevien määrä oli vuoden päättyessä 99.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli kirjoissa 521 miestä. Näistä oli laitoksessa läsnä olevia yhteensä 287 miestä. Kirjoissa olevien määrä oli vuoden päättyessä 268. Neljää miestä hoidettiin laitoksessa kahden lain perusteella.

PAV-lain nojalla laitokseen otettujen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna huomattavasti, mutta työ- ja elatusvelvollisten määrä vähentyi tuntuvasti. Lokakuun alussa voimaan tulleen uuden elatusturvalain vaikutuksesta lisääntyi poistettujen elatusvelvollisten määrä yli sadalla miehellä edelliseen vuoteen verrattuna.

Hoitopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 50 272. Ne jakaantuivat seuraavasti:

	hoitopäiviä
Huoltoapulain nojalla hoidetut	4 455
PAV-lain » »	22 917
Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla hoidetut	22 900

Hoitopäivien luku aleni edellisestä vuodesta 3 211:lla. Tämä johtui pääasiassa elatusvelvollisten lukumäärän tuntuvasta vähenemisestä.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 715 248 mk ja bruttotulot 400 260 mk. Maatilan tappio kertomusvuodelta oli 30 545 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 14.23 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 6.27 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan tappio, saadaan nettomenoksi 6.87 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, sikala-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 34 226 työpäivää. Heidän laskettiin työllään korvanneen joko itse saamansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 70 243 mk:n arvosta, mistä summasta 60 291 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla oli huollettavien käyntien luku 1 651. Erikoistutkimuksissa oli poliklinikoilla 575 käyntiä. Hammaslääkärikäyntien luku oli n. 400. Laitoksen sairausosastolla hoidettiin 55 potilasta, joiden hoitopäivien lukumäärä oli 347.

Henkinen huolto. Huollettaville järjestettiin mahdollisuuksien mukaan ja kunkin työkyvyn huomioon ottaen työterapiaa. Suurin osa

huollettavista osallistui lisäksi sosiaaliohjaajan järjestämiin ryhmäterapiatilaisuuksiin, joita oli 170, sekä yksilöterapiaan. Helsingin AA-kerhoista kävi vierailijoita, jotka järjestivät 23 kokousta.

Hartaustilaisuuksia oli 31 kertaa. Raamatupiiri kokoontui sosiaaliohjaajan johdolla 52 kertaa. Viihdeltilaisuuksia oli kolme, lisäksi järjestettiin urheilu- ym. kilpailuja. Huollettavien käytössä oli radio, televisio, sanoma- ja aikakauslehtiä, kirjasto, harrastusvälineitä ym.

Ryhmäterapiatoiminta lisääntyi entisestään. Erikoisesti kasvoi AA-kerhotoiminta ja hengellinen toiminta.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyjä 148.71 ha, josta puutarhaa 4.50 ha sekä 552.76 ha metsää. Tämän lisäksi vuokrattiin viljeltyä maata 22.24 ha. Viljelyksessä pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Maatilan karja myytiin joulukuussa.

3. Irtolaishuolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 670 eri henkilöä, joista 277 (ed. v. 276) miestä ja 393 (393) naista.

Kaikista huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 196 (205).

Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä. Taulukkoliitteissä on myös numerotietoja.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

19. Huoltovirasto

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	34	12.3	106	27.0	140	20.9
Työn vieroksuminen	159	57.4	234	59.5	393	58.7
Kerjuu	4	1.4	3	0.8	7	1.0
Ammattihaureus	—	—	48	12.2	48	7.2
Muu peruste ¹⁾	80	28.9	2	0.5	82	12.2
Yhteensä	277	100.0	393	100.0	670	100.0

Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa 50.5 % joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 36.9 % kuljeksivan elämän ja 8.7 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä

sovellettiin irtolaisiin seuraavasti (taulukkoa laadittaessa on otettu huomioon kuhunkin irtolaiseen vuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide):

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	14	5.1	24	6.1	38	5.7
Kotikuntaan lähettäminen	10	3.6	23	5.9	33	4.9
Irtolaisvalvonta	149	53.8	135	34.3	284	42.4
Työlaitos	41	14.8	75	19.1	116	17.3
Pakkotyö	2	0.7	16	4.1	18	2.7
Jälkivalvonta	61	22.0	120	30.5	181	27.0
Yhteensä	277	100.0	393	100.0	670	100.0

Uusista irtolaisista lähetettiin kotikuntaan 16.3 %, jäi varoitusasteelle 16.3 %, valvontaasteelle 51.6 %, työlaitoksessa tai pakkotyössä oli 11.7 % ja jälkivalvonnessa 4.1 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä oli oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lieventäviä toimenpiteitä, milloin tämä oli

kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangais- tusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitok- sessa oli kaikkiaan 22 915, joista 5 292 mies- ten ja 17 623 naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mu- kaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	161	58.1	235	59.8	396	59.1
Naimisissa	56	20.2	90	22.9	146	21.8
Leskiä	7	2.5	12	3.1	19	2.8
Eronneita	53	19.2	56	14.2	109	16.3
Tuntematon	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	277	100.0	393	100.0	670	100.0

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, kuten väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Aviottomina syntyneitä¹⁾ oli kaikista irtolaisista 50 eli 8.5 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 6.5 % ja naisista 9.9 %.

Ikkä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaihuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v ²⁾ %	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50 v — %	Yht. %
Miehiä.....	6.1	15.5	35.8	25.3	17.3	100.0
Naisia ...	19.8	29.8	22.4	15.8	12.2	100.0

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 241 eli 36.0 % kaikista, mie-

histä erikseen 141 eli 50.9 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 26.0 %.

4. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto

Huollettujen lukumäärä. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain mukaisten huoltotoimenpiteiden alaisena oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 4 944 henkilöä. He jakaantuivat seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Varsinaisina väärinkäyttäjinä huolletut	3 618	177	3 795
Nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletut	1 124	25	1 149
Yhteensä	4 742	202	4 944

Seuraavassa selvityksessä on ensin käsitelty varsinaisina väärinkäyttäjinä huolletut ja sen jälkeen nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletut henkilöt.

Varsinaiset väärinkäyttäjät. Varsinaisina väärinkäyttäjinä huollettuja henkilöitä oli kertomusvuonna siis 3 795. Luku oli 15.6 % suurempi kuin edellisenä vuonna, jolloin huollettuja oli 3 284.

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 817 miestä ja 134 naista eli yhteensä 2 951 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkuuoltoa, kun sen sijaan vasta kertomusvuonna huoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 801 (ed. v. 562) miestä ja 43 (19) naista eli kaikkiaan 844 (581) henkilöä.

Huollon peruste. Huoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat väärinkäyttäjät seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	25	0.7	—	—	25	0.7
Rattijuoppous	19	0.5	—	—	19	0.5
Häiriö tai pahennus	1 513	41.8	77	43.5	1 590	41.9
Päihtymystapaukset	1 573	43.5	69	39.0	1 642	43.3
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	38	1.1	1	0.6	39	1.0
Ansiotyön laiminlyönti	14	0.4	1	0.6	15	0.4
Rasitus	17	0.5	—	—	17	0.4
Huoltoavun tarve	23	0.6	4	2.2	27	0.7
Vapaaehtoisuus	396	10.9	25	14.1	421	11.1
Yhteensä	3 618	100.0	177	100.0	3 795	100.0

¹⁾ Tuntematonta syntyperää olevat mukaanluettuina. — ²⁾ Irtolaiskäsittelyä ei sovelleta 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

19. Huoltovirasto

Huoltotoimenpiteet. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien jakautuminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toi-

menpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Neuvonta ja ohjaus	830	22.9	29	16.4	859	22.6
Valvonta	1 292	35.7	72	40.7	1 364	36.0
Huoltola (päättö)	312	8.6	6	3.4	318	8.4
Huoltola (täytäntönpantu)	417	11.5	31	17.5	448	11.8
Sairaala- tai muu laitoshoido	245	6.8	13	7.3	258	6.8
Jälkivalvonta	461	12.8	26	14.7	487	12.8
Toukolan hoitokoti	61	1.7	—	—	61	1.6
Yhteensä	3 618	100.0	177	100.0	3 795	100.0

Uusista päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä jäi neuvonta- ja ohjausasteelle valtaosa eli 57 %, valvontaan 28.6 %.

Aviosuhde. Aviosuhteen mukaan ryhmityivät väärinkäyttäjät seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 539	42.5	42	23.7	1 581	41.7
Naimisissa	1 400	38.7	80	45.2	1 480	39.0
Leskiä	67	1.9	10	5.7	77	2.0
Eronneita	611	16.9	45	25.4	656	17.3
Tuntematon	1	—	—	—	1	—
Yhteensä	3 618	100.0	177	100.0	3 795	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet huollossa olleista varsinaisista väärinkäyttäjistä olivat:

	— 20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50 v —	Kaikki- aan
Luku	20	367	1 145	1 148	1 115	3 795
%	0.5	9.7	30.2	30.2	29.4	100.0

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä oli lääkeaineiden väärinkäyttäjää 40, joista 7 naista. Suurin osa lääkeaineiden väärinkäyttäjistä oli 30-49-vuotiaita. Morfiinin yms. käyttäjiä oli 4, muun lääkeaineen käyttäjiä 11 ja 25 käytti alkoholin lisäksi muuta lääkeainetta.

Nuoret tilapäiset väärinkäyttäjät. Nuorina

tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletuista 1 149 henkilöstä oli 1 124 miespuolista ja 25 naispuolista. Heistä oli 353 ollut jo aikaisemmin huollon kohteena; uusia oli siten 796.

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmityivät po. huollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Neuvonta ja ohjaus	945	84.1	20	80.0	965	84.0
Valvonta	179	15.9	5	20.0	184	16.0
Yhteensä	1 124	100.0	25	100.0	1 149	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 23 naista ja 773 miestä, sovellettiin 19 naiseen sekä 725

mieheen huoltotoimenpiteenä neuvontaa ja ohjausta ja muihin valvontaa.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	980	87.2	22	88.0	1 002	87.2
Naimisissa	131	11.6	2	8.0	133	11.6
Eronneita	13	1.2	1	4.0	14	1.2
Yhteensä	1 124	100.0	25	100.0	1 149	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	470	679	1 149
%	40.9	59.1	100.0

Uusista tapauksista 18—20-vuotiaiden osuus oli 49.2 %.

Vapaaehtoisesti hoitoon pyrkivien yksilö- ja ryhmäterapia. PAVI-huoltotoimiston käytössä oli edelleen talosta Hämeentie 8 vuokrattu huoneisto kerhotoimintaa varten. Huoneistossa harjoitettiin vapaaehtoisuuden perustuvaa yksilö- ja ryhmätyötä hoitoon hakeutuvien vapauttamiseksi päihdyttävien aineiden väärinkäytöstä.

Kerhohuoneisto pidettiin avoinna kaikkina päivinä, myös sunnuntaisin klo 9—22 välisenä aikana. Aukioloaikana huoneistoon oli vapaa pääsy jokaisella hoitoa hakevalla, päihdyttävien aineiden väärinkäytöstä kärsivällä henkilöllä.

Huoneisto oli PAVI-huoltotoimiston käytössä jokaisena arkipäivänä klo 13—16 ja tiistai-, torstai- ja perjantai-iltaisin klo 19—22. Tällöin huoneistossa oli valvojana PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijä, joka päiväsaikaan huolehti huoneistoon saapuvien

henkilöiden yksilöhoidosta ja iltaisin PAVI-toimiston ja Toukolan hoitokodin tarpeita palvelevasta ryhmätoiminnasta.

Huoneisto oli myös Helsingin AA-Kerhon käytössä kaikkina viikon päivinä. Huoltovirasto huolehti huoneiston vuokran, puhelin-kulujen ja sähkönkulutuksesta aiheutuvien kulujen maksamisesta ja Helsingin AA-Kerho puolestaan muiden kulujen suorittamisesta.

Kertomusvuoden aikana pidettiin kerholla 151 kokousta PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijän valvomana. Kokouksiin osallistuneiden lukumäärä oli keskim. 16 henkilöä kokousta kohti. Kerholla käyntien määrä oli 10 054 ja sosiaalityöntekijä suoritti 794 henkilökohtaista keskustelua apua hakemaan tulleiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien asioiden hoitamiseksi ja järjestämiseksi. Samalla hän järjesti asunnon 27 henkilölle ja välitti myös työpaikan usealle henkilölle.

Kerhotoiminnasta kertomusvuoden aikana saadut kokemukset olivat varsin myönteisiä, sillä kerhohuoneiston tultua tunnetuksi siellä kävijöiden määrä osoitti kuukausi kuukaudelta nousua. Tämä toimintamuoto liittyi tuloksellisesti päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kuntouttamiseen.

5. Toukolan hoitokoti

Toukolan hoitokoti, joka perustettiin v. 1963, jatkoi toimintaansa entiseen tapaan.

Hoitokodissa hoidettiin kertomusvuoden aikana 94 miestä. Vuoden aikana voitiin yli 500 pyrkijästä ottaa hoitokotiin vain 72 uutta asukasta. Hoitovuorokausien luku oli

7 969, joista itsemaksavien hoitovuorokausia 6 767 ja huoltolautakunnan maksamia 1 202. Bruttokustannukset asukasta ja hoitovuorokautta kohden olivat 10.45 mk ja nettokustannukset 4.57 mk.

19. Huoltovirasto

Menot ja tulot. Hoitokodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 83 262 mk.

Tulot	mk
Hoitomaksut:	
Itsemaksavat	35 820
Huoltolautakunta	6 466
Henkilökunnan ruokailu	1 708
Vuokrat	1 865
Valtion apu	1 000
Yhteensä	46 859

Nettomenot olivat 36 403 mk.

Hoitokodissa hoidettujen jakauma oli 31. 12. seuraava:

Kodista poistui kuntoutuneina	34
Järjestyssääntöjen rikkomisen takia poistettiin	27

Lyhytaikaisia asukkaita (»turisteja») ...	7
Sairaalaan toimitettiin	3
Vankilaan (sakoista)	1
Ville 1966 jäi hoitokotiin	22
Yhteensä	94

Hoitokodissa pidettiin kertomusvuoden aikana 104 ryhmäkokousta, joihin osallistui 2 771 henkilöä. Henkilökohtaisen keskustelun muodossa hoidettiin 787 asiaa. Useimmat hoitokodista poistuneet osallistuivat myöhemminkin ryhmätoimintaan eri AA-ryhmissä.

Mainittakoon vielä, että hoitokodin asukkaat maksoivat kuittien mukaan kodissa ollessaan perheiden elatusmaksuja 13 644 mk, sakkoja 2 986 mk ja muita velkoja 14 524 mk veronpidätysten lisäksi. Nämä luvut koskevat lähinnä hoitokodista kuntoutuneina poistuneita sekä vuoden päättyessä siellä olleita.

6. Sosiaalilääkärin toiminta

Sosiaalilääkärin päätehtävänä oli lakien edellyttämien lääkärintlausuntojen laatiminen päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä ja irtolaisista ja huolehtiminen tarvittaessa muistakin tutkimuksista ja lausunnoista sekä ensiavun luontoisen hoidon antaminen kiireellisissä tapauksissa em. henkilöille. Sosiaalilääkäri avusti myös huoltotoimistoja vaikeimpien huoltotapausten osalta.

Kertomusvuonna tutkittiin ja hoidettiin sosiaalilääkärin toimesta 1 493 (ed. v. 1 467)

huollettavaa. Näiden käyntikertojen lukumäärä oli 1 921 (1 971). Uusia huollettavia oli 551 (517).

Kirjoitettujen lääkärintlausuntojen ja todistusten luku oli 1 697, poliklinista ensiapua annettiin 541 kertaa, muihin poliklinikoihin, sairaaloihin yms. lähetettiin 112 huollettavaa. Sosiaalilääkäri antoi myös neuvontaa ja ohjausta huollettaville ja heidän omaisilleen.

7. Juopumuspidätykset

Juopumuspidätystilastoja Helsingissä asuvista henkilöistä. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon taustaa valaisevat seuraavat tilastotiedot juopumuspidätyksistä.

Ns. juopumuspidätykskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 178 eri henkilöä, joista miehiä 12 464 ja naisia 714. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 262

henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 3 710 ja syytteeeseen asetettiin 7 139 henkilöä. Pidätyskertoja oli kaikkiaan 38 211. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.94 ja naisten osalta 2.23. Eniten pidätyksiä sattui huhti-, vähiten tammikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopu-

muspidätyskortistossa olevista oli rekisteröity päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjinä 5 699, lisäksi nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huollettuja 1 824 sekä irtolaisina 770.

Juopumuspidätykset jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Pidätyksiä oli Helsingissä yhteensä 41 125,

joista 5 417 muualla asuvien pidätyksiä. Helsingiläisten pidätyksiä oli yhteensä 38 211, joista 2 503 tapahtui Helsingin ulkopuolella.

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

8. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä tai yksinäisiä henkilöitä:

tammikuu	1 017	heinäkuu	731
helmikuu	1 060	elokuu	929
maaliskuu	1 099	syyskuu	1 129
huhtikuu	1 067	lokakuu	1 045
toukokuu	1 026	marraskuu	1 092
kesäkuu	985	joulukuu	1 017

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 4 042, joista vanhuksia 990. Toimistoon tehtiin 6 911 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Kodinhoitoapua saaneiden perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat kaikkiaan 39 753 työpäivää ja kotiaavustajat 1 215 työpäivää. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 74 058 mk.

9. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto, toipilasaraha, sotilasavustukset ja vanhusten asumistuki

Ammattiopintojen avustuksissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 958 opiskelijaa. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 206 660 mk. Lisäävustuksina suoritettiin kaupungin varoista 39 900 mk sellaisille helsinkiläisille opiskelijoille, joiden valtiolta saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä olivat erikoisen tuen tarpeessa opiskeluaikanaan.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 835 invalidia. Lääkintähuoltona maksettiin 594 invalidille sairaalahoitoa jälkihoitoineen sekä tekojäseniä, tukisidoksia, invalidipyöriä, kuulolaitteita yms. apuvälineitä. Lääkintähuoltomeinojen kokonaismäärä oli 125 023 mk.

Koulutusmenoja maksettiin 43 invalidille ja huoltorahaa yhden koulutusta saavan invalidin perheelle yhteensä 20 631 mk. Työvälineiden ja raaka-aineiden hankintaan sekä

oman yrityksen perustamiseen sai taloudellista tukea 13 invalidia, joille maksettiin avustuksina ja lainoina yht. 7 771 mk.

Ehkäisevänä huoltona sai 20 sellaista invalidia, joilla ei ole ollut mahdollisuutta saada invalidihuoltoa, työ- ja apuvälineinä 854 markkaa.

Invalidirahan saajia oli kertomusvuoden lopussa 1 905, joista sokeita tai heikkonäköisiä oli 276.

Työhuoltoon varatusta määrärahasta maksettiin 44 invalidille yhteensä 5 011 mk avustuksena apuvälineiden hankintaan, koulutuksen yms. sekä kuudelle invalidille kunnallisena elinkeinoapuna työvälineiden hankintaan 2 038 mk. Kunnallisten invalidihuoltovarojen tilille palautettiin 200 mk.

Sokeiden asumistukea maksettiin kahdeksalle varattomalle tai vähävaraiselle sokealle yht. 7 426 mk.

19. Huoltovirasto

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 52 sotaorvolle kaikkiaan 30 175 mk.

Työhuoltotoimisto antoi kaikkiaan 3 830 lausuntoa tai esitystä.

Tuberkuloosi- ja reumapotilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 183 henkilölle yht. 49 465 mk. Tuberkuloositoipilaita oli 172 ja reumaatikkoja 11. Toipilasrahan suuruus oli 50—150 mk kuukaudessa tuloista riippuen. Marraskuun alusta tulivat voimaan uudet määräykset toipilasrahojen jaosta. Toipilasrahoja maksettiin tällöin varatto-

malle toipilaalle 210 mk kuukaudessa, ja vähävaraiselle 150 mk kuukaudessa ja tyydyttävässä taloudellisessa asemassa olevalle 75 mk kuukaudessa. Toipilasraha maksetaan enintään kuuden kuukauden ajalta.

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla 706 tapauksessa kaikkiaan 580 523 mk.

Vanhusten asumistukea maksettiin 1 555 vanhukselle tai vanhuspariskunnalle. Asumistuen saajien ikäryhmät ja perhesuhteet ilmenevät eripainoksen taulukkoliitteestä. Asumistukea maksettiin yhteensä 545 836 mk.

10. Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuissa työskenteli kahdeksan työryhmää. Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 110 ja työsuhteessa olevia 20. Työtupien puutyöosaston huoltosuhteessa olevat työntekijät työskentelivät Koskelan sairaskodin työhuoneissa.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten vuode- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen sekä verhotyöt kaupungin laitoksille. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulun oppilaille samoin kuin näiden kien korjaus oli niinkään työtupien tehtävänä.

Huoltosuhteessa olevien työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 89, joulukuussa ja pienimmillään, 80, syyskuussa. Kaikkien työntekijäin keskim. luku kuukausittain oli 101. Työpäiviä oli koko vuonna 26 272, niistä huoltosuhteessa olevien 20 854, työsopimussuhteessa olevien 5 418. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskim. päiväansio oli 18.01 mk ja huollettavien keskim.

päiväpalkkio 4.44 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä tai sen korvauksena 2.20 mk työpäivältä, ruokavaliion tarpeessa olevat lisäksi 80 penniä ns. dieettillisää ruokailupäivältä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 1 400 698 mk ja bruttotulot 1 356 953 mk, joten nettomenoiksi kameralaisen kirjanpidon mukaan jäi 43 745 mk.

Ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä. Sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisten huoltoavun varaan. Suurimmalle osalle em. työntekijöistä työtuvat merkitsi suojatyöpaikkaa, mutta usealle se oli myös työhönvalmennus- tai kokeilupaiikka.

Vanhusten askarrutustoiminta. Kertomusvuonna teetetyt työt olivat pääasiallisesti erilaisia tekstiilitöitä. Vuoden alussa oli askartelutyössä mukana 101 ja lopussa 100 vanhusta; askartelusta poistui vuoden aikana 29 ja uusia tuli 28.

Kotikäyntejä tehtiin vuoden aikana 2 515 ja vanhusten käyntejä työtupien askarrutuskeskuksessa oli 670. Askartelurahoja maksettiin vanhuksille yhteensä 17 995 mk ja askartelutuotteita myytiin 34 630 mk:n arvosta. Pääasiallinen myynti tapahtui työtupien myy-

mälästä. Suurin sellaisen yksinään asuvan vanhuksen, joka vuoden kaikkina kuukausina oli mukana askarrutustyössä, kertomusvuoden aikana saama askartelurahamäärä oli 914 mk ja pienin 92.80 mk.

Kertomusvuoden lopussa askartelutyössä mukana olleitten vanhusten keski-ikä oli n. 70 vuotta, vanhin oli 95-vuotias.

Lopuksi on mainittava, että työtuissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Huoltotoimen kustannukset

1. Tulot ja menot

Huoltolautakunnan bruttomenot¹⁾ nousivat kaikkiaan 52 764 987 mk:aan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset 1 080 904 mk sekä huoltolautakunnan käyttövaroista erinäisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritettut erät 44 886 mk, jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 51 639 197 mk.

Kun tästä vähennetään tulot 12 864 220

mk, jää jäljelle 38 774 977 mk, mikä osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot.

Edellisestä vuodesta ne nousivat 4 979 066 mk. Näiden nettomenojen suuruus oli asukasta kohden n. 77.40 mk.

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin.

¹⁾ Kansaneläkelaitokselle suoritettavia tukiosakustannuksia lukuun ottamatta.

19. Huoltovirasto

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mu- kaan	Todelliset tu- lot tilien mu- kaan
	m a r k k a a	
Korvaukset annetusta huollosta	8 104 500	8 543 641 ¹⁾
Koskelan sairaskoti:		
Poliklinikkatulot	20 000	38 751
Ateriamaksut	255 000	275 365
Luontoisedut	17 000	13 070
Vuokrat	282 000	292 918
Muut tulot	33 000	140 081
Kustaankartanon vanhainkoti:		
Ateriamaksut	70 000	74 695
Luontoisedut	6 000	2 945
Vuokrat	113 678	107 579
Muut tulot	54 000	77 562
Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen:		
Ateriamaksut	62 720	54 624
Luontoisedut	7 900	8105
Vuokrat	58 022	55 440
Muut tulot	14 600	32 198
Vanhusten asuintalot	—	400
Toukolan hoitokoti	44 394	46 860
Tervalammen työlaitos ja maatila		
Työlaitoksen tulot	244 930	249 008
Korvaukset valtiolta	96 000	151 252
Maatilan tulot	554 200	609 786
Työtuvat	900 000	1 356 953
Valtionapu kodinhoitotoiminnasta	400 000	583 764
Kodinhoitomaksut	60 000	74 058
Muut tulot	72 810	75 165
Yhteensä	11 470 754	12 864 220
Menot	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	m a r k k a a	
Huoltolautakunta ja huoltovirasto	6 257 629	6 607 312
Huoltoapu:		
Lääkintäkustannukset	1 250 000	1 095 566
Hautauskustannukset	50 000	93 332
Muu huoltoapu	10 450 000	10 619 542
Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto	45 000	38 159
Irtolaishuolto	1 000	421
Työhuolto	80 000	46 749
Vanhusten kodinhoito	47 000	36 098
Sokeiden asumistuki	12 000	7 894
Vähävaraisten äitien lomamatka-avustukset	1 500	600
Vanhusten asumistuki	855 000	545 836
Toipilarahat	100 000	49 465
Työtuvat	1 452 163	1 400 699
Koskelan sairaskoti	14 825 491	15 451 641
Kustaankartanon vanhainkoti	5 320 607	5 126 684
Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen	2 754 703	2 866 503
Riistavuoren vanhainkoti	10 000	187 384
Vanhusten asuintalot	—	17 857
Toukolan hoitokoti	91 240	83 262
Tervalammen työlaitos	728 094	715 248
Tervalammen maatila	675 933	640 331
Hoito sairaaloissa	2 585 200	2 401 914
Hoito muissa laitoksissa	3 400 000	3 606 700
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	1 102 170	1 080 904
Huoltolautakunnan käyttövarat	1 272 000	44 886
Yhteensä	53 366 730	52 764 987
Kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuudet	9 000 000	9 602 562
Kaikkiaan	62 366 730	62 367 549

¹⁾ Tästä on Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhaiokodissa ns. itsemaksavien ja yksityis-
paikoilla olleiden maksuja 979 280 mk.

2. Huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin kertomusvuonna korvauksia annetusta huollosta 10 498 981 mk, josta 7 564 360 mk huoltolautakunnan ja 2 934 621 mk lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt ¹⁾	1 633 705	1 585 365	3 219 070
Toisilta kunnilta perityt	11 332	30 642	41 974
Yksityisiltä perityt	5 919 323	1 318 614	7 237 937
Yhteensä	7 564 360	2 934 621	10 498 981

Pääosa yksityisiltä perityistä korvauksista kertyi kansaneläkkeistä.

Yksityisiltä perittyihin korvauksiin sisältyvät huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 66 mieheltä ja 12 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa saadut korvaukset. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 14 821 mk.

Edellä mainittujen korvausten lisäksi suoritettiin Koskelan sairaskodissa ja Kustaan-kartanon vanhainkodissa hoidetut ns. itsemaksavat potilaat hoidon korvauksena 898 008 mk ja yksityispaikoilla olleet 81 272 mk.

3. Kassa- ja tiliosasto

Kassa- ja tiliosasto vastasi huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan ja näiden alaisten laitosten rahaliikenne- ja kirjanpito-tehtävistä. Kirjanpitotilien lukumäärä oli vuoden lopussa 1 639. Palkkakortteja pidettiin huoltoviraston, lastensuojeluviraston ja Toukolan hoitokodin henkilökunnasta eli yht.

Kodinhoidosta saadut tulot ja Tervalammen työlaitoksen osalta valtiolta saadut korvaukset sekä poliklinikkatulot ilmenevät tili-erittelystä. Tässä kohdassa mainittuja tuloja ei ole otettu huomioon annetusta huollosta perittyjä korvauksia laskettaessa.

Lisäksi saatiin valtiolta sotilasavustusta-pauksista korvausta ennakkona 600 000 mk. Tämä summa ei esiinny huoltolautakunnan tulo- ja menoarviossa.

Asiamiesosasto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 656 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 374 oli huoltolautakunnan ja 282 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Toisilta kunnilta saapui korvausvaatimuksia 259 päähenkilölle annetusta huollosta. Valtiolta haetuista korvauksista oli 6 134 huoltoapua tai lastensuojeluhoitoa tai molempia koskevia, 123 sotasiirtolaihoitoa ja 42 vähävaraisten äitien lomamatkakustannuksia koskevia hakemuksia. Näiden lisäksi tehtiin valtiolle tilitys 743 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä sotilasavustuksesta. PAVI-lain 35 §:n 1 momentissa mainittuja tapauksia oli 536. Yksityisiin avunsaajiin kohdistuvia velkomistapauksia oli vuoden lopulla 23 283. Huollettavien eläkkeitä oli hoidettavana vuoden lopussa 6 495. Holhouskortistossa oli kertomusvuoden lopussa 1 645 henkilöä. Eläkkeistä annettiin laitoshoidossa oleville käyttövaroja 1 280 663 mk ja eläkkeitä välitettiin 1 354 893 mk.

1 080 palkansaajasta. Muut laitokset hoitivat palkkakortistonsa itsenäisesti.

Pääkassan kuukausittainen kassavaihto ajalla 1.1—17.5. oli keskimäärin 4.4 mmk, josta määrästä n. 1/3 suoritettiin shekkeinä; kassatoiminta siirtyi 18.5. rahatoimiston hoitoon.

¹⁾ Summan sisältyy kertomusvuonna valtiolta huoltoapulain 5 luvun säännösten nojalla saatu korvaus.

19. Huoltovirasto

Postisiirtotilin kuukauden vaihto vuoden aikana oli n. 2.2 mmk.

Huostaanotettuja pankkikirjoja oli vuoden päättyessä kaikkiaan 3 192 kpl, vuoden lisäyksen ollessa 797 kpl. Pankkitalletusten yhteismäärä oli 4 185 651 mk. Muu osa huos-

taanotetusta arvo-omaisuudesta koostui pääasiassa arvoesineistä, saamamieskirjoista, osakkeista ja obligaatioista.

Kassa- ja tiliosaston toiminta siirtyi 1.1.1966 lukien kokonaisuudessaan rahatoimiston Kallion osaston hoitoon.